

Koper Odyssee: reacties met koper

1. Oriënteren

a. Onderzoeksvraag

Welke mogelijke reacties zijn er met koper? Hoe kunnen we de wet van behoud van atomen aantonen met koper?

b. Hypothese

Verbrandingsreactie, neerslagreactie,...

2. Voorbereiden

a. Materiaal

Weegschaal

Maatbeker

Horlogeglas

pH meter

Trechter

Filter

Proefbuis

Bunsenbrander

b. Stoffen

Koperdraad

HNO₃-oplossing 6 mol/l

Ijs

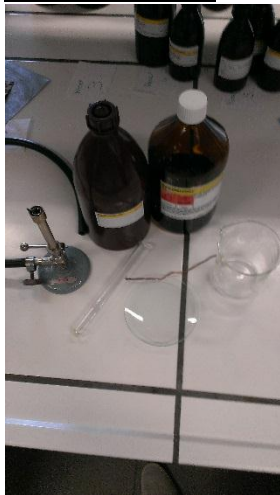
NaOH-oplossing 6 mol/l

HCl-oplossing 2 mol/l

Water

Aluminiumfolie

c. Opstelling (foto)

d. H/P-zinnen

Natriumhydroxide	
Gevaar	CAS 1310
H 314 P 280.1+3-	

Salpeterzuur	
Gevaar	CAS 7697
H 314 P 260-280.1+3+7-	

Zoutzuur	
Gevaar	CAS 7647
H 314-335 P 280.1+3+7-	

3. Uitvoeren

a. Werkwijze

Stap 1:

Neem ongeveer 1 tot 1,5 g koperdraad weeg nauwkeurig af. Breng het staal in een beker van 250 ml en voeg voorzichtig 20 ml 6 mol/l HNO₃ toe. Zet een horlogeglas hierop en breng onder de zuurkast. Laat de beker staan tot de reactie is beëindigd.

Stap 2: Omzetting van Cu(NO₃)₂ tot Cu(OH)₂

Vul een beker van 600 ml voor 1/3 met ijs. Plaats hierin de ander beker. Controleer de pH. Voeg 20 ml 6 mol/l NaOH toe en test de pH. Blijf NaOH oplossing toevoegen tot de pH basisch is. Filtreer de neerslag af.

Stap 3: Omzetting van Cu(OH)₂ tot CuO

Breng een deel van de neerslag in een proefbuis. Verhit dit voorzichtig in de bunsenbrander.

Stap 4: Omzetting van CuO tot CuCl₂

Laat de vorige neerslag afkoelen en voeg een 2 mol/l HCl toe. Het oxide lost op en er ontstaat een blauwgroene oplossing.

Stap 5: Omzetting van CuCl₂ tot Cu

Giet de oplossing van het vorige in een ander proefbuis. Leng aan met water tot het proefbuis voor 1/3 is gevuld. Voeg nu een stukje aluminiumfolie toe.

b. Waarneming

Op de aluminiumfolie beginnen bubbeltjes te vormen.

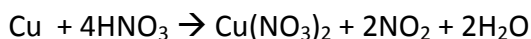
c. Foto's proeven

4. Reflecteren

Stap 1. Een bruin-oranje gas wordt geproduceerd in de reactie: NO₂.

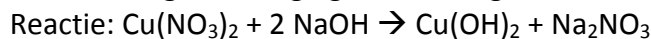
De blauwe kleur van de oplossing is karakteristiek voor vele koperoplossingen.

Reactie:

Stap2: Omzetting van Cu(NO₃)₂ tot Cu(OH)₂

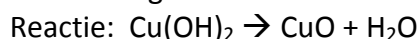
Waarneming: Toevoeging van NaOH geeft een blauwe neerslag van het koper(II)hydroxide.

Stap3: Omzetting van Cu(OH)₂ tot CuO

Waarneming:

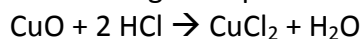
De neerslag wordt zwart.

Stap4: Omzetting van CuO tot CuCl₂

Waarneming:

De neerslag lost op en er ontstaat een blauwgroene oplossing

Stap5:Omzetting van CuCl_2 tot Cu

Waarneming:

Cu zet zich af op de bodem. De aluminiumfolie reageert weg.

Reactie: $3\text{CuCl}_2 + 2\text{Al} \rightarrow 2\text{AlCl}_3 + 3\text{Cu}$